

Datum: 21. 3. 2024

Št: 091-22/2024-2

- *Sporočilo za javnost* -

- *Za takojšnjo objavo* -

5. SEJA PREDSEDSTVA SKUPNOSTI OBČIN SLOVENIJE

Glavne teme: stanovanjska problematika, financiranje občin, koriščenje geotermije

Grosuplje, 21. 3. 2024 - županje in župani Predsedstva Skupnosti občin Slovenije so se sestali na 5. redni seji. Obravnavali so tematiko stanovanjske politike lokalnih skupnosti in države. Seje se je udeležil tudi dr. Klemen Ploštajner, državni sekretar na Ministrstvu za solidarno prihodnost. Županje in župani so se seznanili tudi z novim osnutkom predloga Zakona o financiranju občin in z rezultati projekta Info-Geothermal.

Na Ministrstvu za solidarno prihodnost so pripravili predlog **Zakona o dopolnitvi Stanovanjskega zakona**, ki je trenutno v fazi medresorskega usklajevanja. Tehnično gre za dopolnitev zakona, ki bo omogočala lažje financiranje lokalnih okolij oziroma bo omogočila programsko financiranje Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, javni sklad, ki bo potem na podlagi javnega poziva podeljeval naprej lokalnim skupnostim, javnim stanovanjskim skladom in pravnim osebam, vpisanim v register neprofitnih stanovanjskih organizacij, ugodne kredite s podaljšano ročnostjo povračila kreditov.

Županje in župani so pozdravili vsako spremembo, ki olajšuje pot do zagotavljanja javnih najemnih stanovanj, je dobra in jo je vredno podpreti, zastavlja pa se vprašanje ali bo ta sprememba zadostovala. Težava, ki jo občine zaznavajo je, da so sredstva namenjena izključno zagotavljanju neprofitnih stanovanj, kjer se poleg neustrezno nizke najemnine občine soočajo tudi s togimi in nefleksibilnimi pravili glede dodeljevanja, cenovov upravičenosti in obveznim oddajanjem za nedoločen čas. Posledično imajo občine težave z neplačniki in z nadzorom nad najemniki, ki v vmesnem času presežejo dohodkovni cenzus. Ugotavljajo, da neprofitna stanovanja po trenutni zakonski ureditvi naslavlja le ozko družbeno skupino, medtem ko je potreb po dostopnih stanovanjih veliko več (npr. mladi, mlade družine, deficitarni poklici, starejši), vendar zaradi kriterijev pri dodeljevanju nimajo možnosti za pridobitev stanovanja proti socialno ogroženim družinam z velikim številom otrok. Članice in člani Predsedstva SOS so izpostavili tudi, da bi poleg zagotavljanja neprofitnih stanovanj, morali razmišljati tudi o drugih oblikah – stanovanja za mlade in mlade družine, ki bi se

oddajala za določen čas; stanovanja, ki bi omogočala najem z možnostjo postopnega odkupa (rent-to-buy); javno-zasebna partnerstva za zagotavljanje kadrovskega stanovanj in stanovanjske zadruga, ki so v tujini stalnica, v Sloveniji pa tudi po desetih letih poskusov, ne premoremo niti ene.

Prav tako so županje in župani izpostavili željo in potrebo po decentralizirani gradnji in ne zgolj v večjih centrih. Predstavnik ministrstva so opozorili tudi, da je trenutni sistem, po katerem občine krijejo subvencije neprofitne najemnine, država pa subvencije tržne najemnine za upravičence do neprofitnih stanovanj, ki do njih zaradi pomanjkanja stanovanj niso prišli, popolnoma nestimulativen za odločitev občine za gradnjo neprofitnih stanovanj.

Članice in člani predsedstva so se seznanili tudi z novim predlogom **sprememb Zakona o financiranju občin**. Županje in župani Predsedstva SOS so podprli rešitev v predlogu, po kateri bi bila možna izdaja občinskih obveznic (ob strokovni podpori Ministrstva za finance). Prav tako se jim zdi dvig meje možnega zadolževanja na 15% smiseln, glede na to, da zadolževanje občin za investicije ni problematično in je vsesplošno nizko, v primerjavi z državo. Prav tako je na podlagi lanskoletnih pogajanj za višino povprečnine Ministrstvo za finance povzelo dogovorjeno rešitev glede financiranja občin. Tako bi za lokalne skupnosti odslej veljalo, da jim ob 54% vplačane dohodnine (iz predpreteklega leta) pripada dodatnih 1,2% dohodnine za odpravo nesorazmerij pri pokrivanju stroškov za izvajanje zakonskih nalog. Dodatna sredstva iz dohodnine bi se občinam razdelila sorazmerno glede na višino njihovih tekočih stroškov in tekočih transferjev vseh občin.

Predsedstvo pa po drugi strani zavrača spremembe kazalnikov razvitosti občin, čeprav so mnogi veljavni kazalniki razvitosti preživeti in neustrezni, saj jih pristojno ministrstvo ni komuniciralo z občinami, še manj – ne želi jim predstaviti razlik med zdaj in potem. Ostro pa tudi nasprotujejo določitvi zgornje meje sofinanciranja delovanja skupnih občinskih uprav (SOU). Slovenija na področju uvajanja in delovanja SOU velja za primer odlične prakse, ki ga (tudi država) pogosto predstavljamo v Evropi. Županje in župani so poudarili, da so zaradi umanjkanja druge ravni lokalne samouprave (pokrajine) SOU eden izmed pomembnih vzvodov povezovanja in sodelovanja občin. Imajo pomemben vpliv na izvajanje kvalitetnih storitev v občinah (tudi tistih, ki same tega ne bi zmogle) ter ob vedno večjem pomanjkanju delovne sile ohranjajo izvajanje storitev pri deficitarnih poklicih (urbanisti, računovodje, ...), zato se njihovega obstoja ne sme zamajati.

Nasprotovanje so članice in člani Predsedstva SOS izrazili tudi rešitvam, ki se obetajo na področju financiranja občin s pripadniki Romske skupnosti, na podlagi katerih se spreminja izračun (število vseh prebivalcev, razvitost, površina občine, naselja in ocena prebivalcev v naselju), višina financiranja, nameni porabe ter poročanje v povezavi z dodatnimi sredstvi k primerni porabi občin, v katerih živi romska skupnost. S strani lokalnih skupnosti županje in župani zaznavajo zgolj intenco popolne kontrole nad nameni, višino ter porabo dodeljenih sredstev s strani države, kar je z ozirom na avtonomijo lokalne samouprave popolnoma nedopustno.

Dr. Nina Rman, vodja raziskovalne skupine Geoenergija na Geološkem zavodu Slovenije, je predstavila zaključke projekta Info-Geothermal. Projektni konzorcij vodi Geološki zavod Slovenije, projektno partnerstvo pa sestavljajo Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Ministrstvo za naravne vire in prostor, Iceland school of Energy in Skupnost občin Slovenije. Projekt je financiran iz finančnega mehanizma EGP.

V okviru projekta so prvič na enem mestu na voljo zanesljive in dostopne informacije, ki jih potrebujejo vlagatelji in lokalne skupnosti. Za občine Beltinci, Dobrovnik in Turnišče smo s prostorsko in geološko analizo določili najprimernejša območja za postavitev geotermalnih rastlinjakov in metodologija je prenosljiva v vse slovenske občine. V novem slovensko-angleškem 3D pregledovalniku bo vsakdo lahko izrisal prognozni profil ali vrtino za doseg geotermalnega vodonosnika v SV Sloveniji s pričakovano porazdelitvijo temperatur, kar bo zmanjšalo geološka tveganja. S terenskimi obiski v Sloveniji in Islandiji ter organizacijo mednarodne poletne geotermalne šole v Ljubljani, smo povečali znanje o večnamenski proizvodnji toplote in geotermalne elektrike. Za hitrejši razvoj sektorja bo zaživel nacionalno geotermalno omrežje. Na projektni spletni strani https://www.geo-zs.si/?option=com_content&view=article&id=1119 je že na voljo 50 odgovorov na tipična vprašanja glede rabe termalne vode, v aprilu pa bomo objavili še smernice za tehnični in postopkovni razvoj geotermalnih projektov, da bo moč ustrezneje in hitreje pripraviti študije izvedljivosti. S tem bomo prispevali k debirokratizaciji javnih storitev in bolj privlačnem poslovnem okolju.

S prijaznimi pozdravi,

Jasmina Vidmar, l. r.
generalna sekretarka SOS

